

ECOLOGIA INTEGRAL O NOU ESTIL DE VIDA QUE TOTES LES DIMENSIONS DE LA VIDA PUGUIN SER SOSTENIBLES

QUE TOTES LES DIMENSIONS DE LA VIDA PUGUIN SER SOSTENIBLES

Roberto Malvezzi

Juazeiro (Bahia), el Brasil

1. De què estem parlant

Observem el dia a dia d'un família de treballadors (el pare, la mare i els fills), vivint una vida senzilla. És probable que el pare s'aixequi ben d'hora i es dirigeixi a la feina. I allà busca la manera de mantenir la família. És probable que guanyi una misèria i que la família hagi de fer enormes sacrificis per alimentar-se amb el que ell guanya.

La seva dona també treballa, i molt. ha de fer tota la feina de casa i cuidar els fills. De vegades també treballa a fora: o bé durant un cert temps, o bé com a dona de fer feines, o bé a temps complet. A casa totes les activitats han de ser calculades: les despeses de la llum no poden passar d'un determinat preu, això com l'aigua, el menjar... La vida moltes vegades és així: simple, sense excessos, vivint amb el mínim possible.

La gent que viu així no té només dificultats. Els caps de setmana solen reunir-se amb els amics, de vegades van a prendre una cervesa o a menjar alguna cosa plegats, per més barat i senzill que sigui. N'hi que aniran a veure un partit de futbol, miraran la tele o jugaran amb el seu mòbil, entraran a internet, etc. I encara tindran temps per festejar, per a la intimitat amb la parella, per a la vida de l'amor.

Potser col·laboraran en alguna iniciativa per ajudar algun amic o veí. O potser prendran part en alguna lluita social de la comunitat, del barri o fins i tot pot ser que s'interessin per la vida política del país, pels problemes del medi ambient o pel destí de la Terra on tots vivim.

En fi: la vida, quan és vista simplement com a sinònim d'existència, és una totalitat, on cadascuna de les parts estan interconnectades sense que

obligatòriament hàgim de pensar en una en concret. La gran majoria senzillament viu la vida.

Per tant, quan parlem d'ecologia integral, potser poca gent sap el que vol dir. Però és probable que, si pensen en les seves vides, s'acostin moltíssim al seu significat. Perquè "ecologia integral" vol dir exactament viure la vida fent que cadascuna de les parts s'integri en un tot i que cadascuna pugui ser sostenible.

2. Aleshores...

En aquest sentit, l'ecologia integral té, obligatòriament, una dimensió econòmica, social, ambiental, cultura i, fins i tot, subjectiva. És a dir: el cultiu de la interioritat, d'alguna mena d'espiritualitat, o simple meditació.

Encara més: aquestes parts o facetes no es poden restringir a l'àmbit personal i familiar, sinó que tenen necessàriament un abast social més gran, ja sigui polític, global, en el qual avui dia estem obligats a re-pensar el món econòmic i la seva relació amb la societat, la cultura, la política, el medi ambient i altres facetes de la vida.

Això vol dir que l'ecologia integral és necessàriament una utopia, en el millor sentit del terme, d'un horitzó sempre buscat, potser sempre llunyà, però que roman sempre com una referència del que és bo, del que és millor. Poques persones viuen una ecologia integral perfecta, encara més en el món del consumisme i dels productes d'un sol ús.

És per aquest motiu que l'ecologia integral, més que un concepte, és un estil de vida exigit per les circumstàncies del temps que ens toca viure, un estil de vida que tothom persegueix, no tan sols pels ben informats i capaços de fer raonaments complexos. La vida, en si mateixa, és complexa i la gent normal i corrent la sap viure.

I aquest visió xoca frontalment amb la ideologia del consum irracional presentat com un model de vida. Tanmateix, és fàcil adonar-se de com aquesta ideologia ens provoca cada dia, fins i tot en els mitjans perifèrics i més pobres.

Només cal que examinem la nostra vida, ni que sigui en les capes socials menys afavorides. Les ganes de tenir roba nova, l'últim model de mòbil o d'ordinador, unes sabates de marca, sovint entra en conflicte amb les necessitats més elementals d'una casa digna, de les condicions de salubritat mínimes exigides, de la salut i fins i tot de l'educació. Tothom ho vol tot, però en la societat dels productes d'un sol ús els productes que es venen gràcies al

màrqueting són més atractius que les necessitats bàsiques. Al Brasil, per exemple, hi ha més de 200 milions de línies de mòbils, però tan sols el 50% de brasilers té xarxa de clavegueram i només en el 35% de la xarxa de clavegueram les aigües residuals són tractades abans de tornar als gots que es posen a la boca. Això demostra que l'ecologia integral és un contrasentit dins el món del consum desenfrenat, forassenyat si atenem a la sostenibilitat, però perfectament lògic per a la circulació cada cop més veloç de l'acumulació de capital.

És per això que, fent servir un llenguatge teològic, la recerca d'una ecologia integral és també una conversió, tant per part de la persona com de tota la societat. No ens enganyem: un model de civilització depredador com el que vivim té les seves estructures de poder, d'ideologia, fins i tot de violència, per imposar-se arreu del món. Per tant, aquesta conversió també és una actitud profètica, conscient que ha de renunciar al món consumista per poder arribar a la sostenibilitat general. S'ha de reconèixer, però, que aquesta no és fàcil, ja que pot exigir sacrificis personals i actituds que confrontin el que està preestablert com a bo amb el que és millor per poder viure bé.

A més a més, aquest tipus de civilització porta implícites les injustícies socioambientals. Hi ha gent que consumeix per deu o mil persones, mentre que n'hi ha (i són moltes) que amb prou feines tenen el més bàsic per viure una vida digna de l'ésser humà. És per això que és tan oportuna la utopia del *benviure*. No és la mateixa realitat del burgès consumista que ignora els processos destructius de la natura i de les persones per tal que el seu món sigui perfecte. El *benviure* incideix en la qualitat de vida dels altres, del medi ambient del qual formem part, de totes les formes de vida.

L'anomenada ecologia integral és, en el sentit del pensament més organitzat, tributària de l'altrament dit "pensament complex", on totes les facetes de la vida estan integrades, i diferent del pensament particularitzat, que és binari com a màxim. Quan el pensament és complex, les premisses són diverses i el resultat és necessàriament un altre que no pas només pensar el món de manera simplista, a la manera de la lògica economètrica, que tan sols té ulls per a l'anàlisi cost-benefici.

3. El que ens fa rumiar

La proposta cada cop més avançada, més profunda, més necessària, de l'ecologia integral no sorgeix gràcies a uns quants pensadors i les seves idees genials, encara que aquests ens ajudin a entendre què coi està passant. Ben al contrari: sorgeix d'uns límits concrets que la natura va presentant a l'ésser humà, com a resposta a les agressions sofertes, fins i tot com a revenja. Aleshores, en un determinat moment, estem obligats a admetre que o bé canviem el nostre estil de vida i de societat, o bé la catàstrofe humana sobre la Terra serà inevitable.

Si abans trobàvem que érem amos i senyors de la Terra, avui aquesta ens diu clarament que té el comandament. Nosaltres només formem part de la cadena de la vida que ella acull. Potser som la seva consciència, potser som el seu cor, però no els seus amos i senyors. Les agressions d'aquest model de civilització al medi ambient té límits i aquests ja estan clars per a la major part del món de la ciència i per a la major part de la humanitat.

Però si la consciència és clara, ¿per què redimonis no canviem? Justament perquè aquest model de societat s'alimenta de la destrucció, no sap existir sense. Aquesta decisió ja està presa i, per tant, els humans que sobrevisquin, la mica de vida que quedi a la Terra, haurà de recomençar amb el que és i amb el que quedi.

Amb tot, la civilització depredadora i els seus sacerdots no estan sols. ¿És possible creure en resistències? Tenen algun significat aquells que, conscientment, o pels límits del seu model de vida, s'acosten més a un altra mena d'estil de vida, un model més integral i integrat, més respectuós amb el medi ambient i amb la pròpia societat humana? ¿Té cap significat, el fet que pobles sencers, agredits des de fa segles, no s'hagin rendit a la propietat privada, a la depredació i al consumisme?

És en aquesta gent que resideix l'esperança, encara que sigui poc visible, sembli fràgil i fins i tot impotent. Aquest són els profetes del nou mil·lenni, d'aquest nou segle que serà decisiu per al futur de la humanitat i de gran part dels éssers vius que viuen a la Terra.

L'ecologia integral és un horitzó per a tots els homes i les dones de bona voluntat, independentment de les seves conviccions. És en aquesta manera de pensar que resideix l'esperança d'una nova humanitat i d'una nova Terra.

